

LIETUVIŲ KALBA MARIJAMPOLĖS
GIMNAZIJOS XIX AMŽIJE

(Dėl V. Mašalaitis ir V. Tercijono atsiliepimų.)

V. Mašalaitis ir Dr. V. Tercijonas savo straipsnyje "Marijampolės gimnazija ir P. Kriaučiūnas" (Naujienu Nr. Nr. 237, 238) pateikė kiek atsiminimų ir samprotavimų apie lietuvių kalbos pamokas Marijampolės gimnazijoje XX a. pradžioje, kada jiems teko ten mokytis. Reikia džiaugtis, kad tokie atsiminimai, nors ir trumpi, paskelbiami, nes jie prisideda prie mūsų praeities nušvietimo.

Tačiau, mano nuomone, jų šie atsiminimai, pamūšti savais samprotavimais, nepasiekia to tikslo, kuriam autoriai juos skyrė — parodyti, kad mano anksčiau "Naujienuose" spausdintas straipsnis "Lietuvių kalba ir jos gaivinimas XIX amžiuje" prasilenkia su tiesa. Juodu teigia, kad mano permenkai tevertinamos lietuvių kalbos pamokos Marijampolės gimnazijoje XIX a. ir kad aš klydęs sakdamas, jog mokiniai tas pamokas lanke daugiausia norėdami vėliau gauti universitete vadinamąją lietuviškąją stipendiją.

Kadangi man aname straipsny teko visai trumpai apibendrinamai apie Marijampolės gimnaziją rašyti (tik pora sakinių), tai suprantama, nebuvo įmanoma gilintis į atskirus dalykus ir išskirti atskirų kalbamųjų laikmečių fazijų. Norint šiuos apibendrinimus pataisyti ar atnaujinti, autoriams būtų reikėję išnagrinėti atitinkamus šio laikotarpio duomenis ir juos pasverti. Deja, abu autoriai to nepadarė, o aplinkinių kelių tarsi mano teigimus sugriauna ar bent pataisa.

Juodu, ypač V. Mašalaitis, elgiasi visai neistoriškai, kai, pateikę kai kuriuos duomenis apie XX a. lietuvių kalbos pamokas Marijampolėje, tarsi juos be niekur nieko galį perkelti į mano vaizduojamą XIX a. Toks "retrogradinis" metodas tegali būti leidžiamas nebent žilajai senovei, kuriai trūksta tiesioginių duomenų; bet ir tai to metodo išvados tegali būti spėtinės (hipotetinės). Tuo tarpu XIX a. mes galim ir turim tyrinėti naudodamiesi tiesioginiais faktais ir liudijimais — kad ir tais pačiais "pir-

maisiais šaltiniais", kuriuos man primena V. Tercijonas, bet kuriais (bent didžiausia dalimi) pats kažkodėl nepasinaudojo. Mano paties tie jo siūlomieji ir dar visa eilė kitų šaltinių buvo jau seniai panaudoti, ir tai jis būtų galėjęs matyti iš mano studijinio straipsnio "Lietuvių kalba ir jos gaivinimas prieš Aušrą", paskelbto 1940 m. "Mūsų Senovės" Nr. 1 (1-53 psl.), jei jis būtų jį skaitęs. Ne naujiena man ir Dr. K. Griniaus pastabos apie P. Kriaučiūno lietuvių kalbos pamokas Marijampolėje, paskelbtos jo "Atsiminimų ir minčių" I t. (1947 m.); man šį darbą teko skaityti dar ir prieš spausdinant. Bet apie pačias lietuvių kalbos pamokas jis ten labai mažai ir tik daugiausia bendrai tekalba.

Tad tenka panagrinėti smulkiau, kokios XIX a. buvo tos lietuvių kalbos pamokos Marijampolės gimnazijoje, kaip į jas žiūrėjo patys mokiniai. Čia nevensiu pacituoti plačiau ir jas lankiusių mokinių pasisakymų, nes daugiui tie pasisakymai nėra dabar čia prieinami. Iš jų atsiliepimų matysime, kad iš tikrųjų iš pradžių tos pamokos buvo labai menkos ir mokinių šiaip nevertinamos, o tik vėliau dalykai pagerėjo. Tad ir nedera versti visko į vieną puodą, kaip tai daro mūsų kritikuotojai.

Marijampolės gimnazijoje Rusų valdžia leido dėstyti lietuvių kalbą neprivaltomai bene nuo 1867 m. Jai buvo skirtos 2 valandos per savaitę po kitų pamokų arba šventadieniais po mokinių pamaldų. Taigi į jas valdžios buvo žiūrima kaip į antrašius, ir jos, ypač iš pradžių, nedaug naudos teatnešdavo, juoba, kad trūko gerų mokytojų ir vadovėlių.

Štai ką apie jas sako Dr. Jonas Basanavičius, pats jas lankęs: "Tik gailu, neturėta aname laike gerų mokytojų lietuviškos kalbos. Žemesnėse klaseose lietuvišką kalbą išguldė lietuvininkas Rutkauskas (pašybos mokytojas. P. J.), aukštesnėse Ulinskis, žemaitis, matematikos mokytojas. Visas lie-

tuviškos kalbos mokslas buvo išguldymė iš maskoliškų lietuvišką ir vice versa, o taipogi sulyginime tūlų lietuviškų žodžių su panašiais graikiškais, lotyniškais ir slavaiškais; apie moksliską kalbos išguldymą ir išsimokymą negalima buvo nei kalbėti, nes patys mokintojai jokios nuovokos nei apie gramatiką, nei apie ką kitą neturėjo" (Tėvynės Mylėtojas, Lietuviškieji rasztai ir rasztininkai, psl. 174-175; rašyba čia ir kitose šio mano straipsnio šaltinių citatose mano ištaisyta). Pr. Mašiotas (1863—1940), kuris taip pat mokėsi Marijampolės gimnazijoje, taip apie savo mokymąsi rašo: "Kiek teko girdėti, neko buvo vertos vyresniųjų klasių pamokos, o ko mus, mažuosius, mokė, tai sunku būtų ir pasakyti. Mokytojas, sulenkėjęs lietuvi, arba visai neateidavo į pamokas, arba duodavo ką atnešęs paskaityti iš Duonelaičio raštų keliolika eilučių. Pats pažiovaudavo ir išeidavo iš klasės, nesulaukęs pamokos galo. Gimnazijos vyresnybei tos pamokos, rodėsi, visai nerūpėjo" (P. Mašiotas, Iš mūsų kalbos praeities — Mokslo Dienos, 1937 m. Nr. 3). Ir kitų vietot tas pats Mašiotas sako: "Žemesniosiose klasėse mes, marijampolėčiai, kai kada ir gimtąją kalbą prisimindavome, dainelę kurią, mįslį vieną iš kito nusirašydavome, kad namiškiams galėtume lauktuvių parvežti: — seselės ypač dainų pasigedavo. Apie lietuvių knygą ir lietuvių kalbos mokytojas kiek primindavo — Baranausko "Anykščių šilė", Donelaičio "Keturias metų dalis" duodavo klasėje paskaityti, Ivinskio seną kalendorių į klasę atsinešdavo. — Tos lietuvių kalbos pamokos buvo tikros vargo pamokos. Po visų kitų pamokų pasilinkdavome dvi valandas savaitėje tie, kurie norėdavo iš lietuvių kalbos turėti brandos atestatą 5, kad kokioj galėtume gauti Maskvos universitete "lietuvių stipendiją". Iš tų dviejų pamokų gerai jei viena būdavo savaitę, ir ta virsdavo nuobodžiu pusvalandžiu: mat, ir mes noroms nenoroms laukdavome pamokos galo, ir mokytojai — Rutkauskas žemesniosiose klasėse, V. Staniškis aukštesniosiose — lengva širdim jas striukindavo. Vis tiek ir vieni ir kiti tušiomis gaisiuodavome — taip tuomet apie lietuvių kalbą manyta"

(Pr. Mašiotas, Kai knygas draunė 9-10. Kaunas-Marijampolė 1938).

Taigi be reikalo mokinių lietuvių kalbos pamokų lankymą dėl stipendijų V. Tercijonas laiko mano pažiūra. Be to, pažymėtina, kad V. Tercijonas dėl minėtų tikslumo diskusijoje nesivaržo, nes iš jo posakių išeitų ("negalima sutikti su Dr. P. Joniko nuomone, kad mokiniai tai darė dėl pažymio atestatą"), kad aš tvirtinęs, jog visi mokiniai lankė tas pamokas dėl stipendijos gavimo...

Panašiai tas pats P. Mašiotas ir kitų vietot pasakoja apie Marijampolės gimnaziją: "Lietuviai Marijampolės gimnazijoje mokydavosi ir lietuvių kalbos. Tas mokslas jiems nieko nekenkdavo: retkarčiais pasilinkdavome gimnazijoje po pamokų, šį tą iš Donelaičio ar Anykščių šilėlio paskaitydavo ir bėgdavo sau namo. Tiesa, rasdavo pietus jau ataušusius, už tai kokioj, baigę gimnaziją, kai turėdavo atestatą iš lietuvių kalbos penkis, tai turėdavo viltį gauti Maskvos universitete "lietuvių stipendiją" — kas mėnu tokią sumą, iš kurios galėdavo pragyvent. Dėl viso ko mokėsi lietuvių kalbos ir šėkštukas" (Gimnaziją atsiminus 54. Kaunas-Vilnius 1922).

Ir kitas buvęs tų pamokų dalyvis, Vl. Mačys, apie Rutkauską lietuvių kalbos pamokas taip atsiliepa: "Iš jo mes beveik nieko neįsimokome, nes jis pats, tur būt, nemokėjo dėstyti lietuvių kalbos ir nenorėjo kraut sau darbo. Jis ir mes, mokiniai, laukdavome pasibaigiant mokymo valandos ir žiovaudavome" (Lietuvios Mokykla, 1921, psl. 311).

Panašiai turėjo būti ilgą laiką, kol atėjo lietuvių kalbos dėstyti Petras Kriaučiūnas, iš dalies ir P. Arminas. P. Kriaučiūnas čia lietuvių kalbą dėstė 1881-87 m., taigi tik kelerius metus, o paskui grįžo 1906 m., išdirbdamas Marijampolėje iki Didžiojo karo.

Dr. K. Grinius, kuris įstojes į Marijampolės gimnazijos I klasę 1879 m., sako, jog P. Kriaučiūnas įvedęs daugiau sistemų ir lietuvių kalbos dėstymą (žr. "Mūsų kalba caro laikais". Iš Dr. K. Griniaus atsiminimų" — 1950 m. Naujienu Nr. 92). M. Gustaitis savo monografijoje pažymi, kad P. Kriaučiūnas sistemingai išeidavo eklektinę gramatiką, pasinaudodamas

Schleicherio, Kuršaičio, Baranausko, Jauniaus gramatinėmis žiniomis. Jis ne tik gramatikos mokė, bet stengdavosi įdiegti mokiniams meilę lietuvių kalbai ir Lietuvos praeičiai. Apskritai, jo pamokos, kaip tvirtina M. Gustaitis, apimdavusios visą "lituanicą"; jos buvusios "universalūs agitacijos kursai" (M. Gustaitis, Petras Kriaučiūnas 18). Jis taip pat stengdavosi su mokiniais ir už mokyklos sienų kalbėtis lietuviškai, pataisydavo jų kalbos klaidas, barbarizmus. Tai buvo naujas tada dalykas. M. Gustaitis sako, jog jo pamokos buvusios uoliai lankomos. Jos padarė įtakos mokiniams. Apskritai, P. Kriaučiūno tikslas Marijampolėje buvo mokiniams įkvėpti lietuvių kalbos bei praeities meilę ir suspiesti visuomeng, ypač mokytojus, prieš išgalėjusį tuomet rusinimą ir lenkinimą (Petras Kriaučiūnas 17-18).

Tačiau Kriaučiūno įtaka toli gražu ne iš karto viską pakeitė. Ir jo laikais Marijampolėje visur vyravo lenkų ir iš dalies rusų kalba. M. Gustaitis sako, jog "Jeigu žemesniųjų klasių mokiniai savo tarpe kalbėdavosi rusiškai, o aukštesniųjų dažniausia lenkiškai, tai ką besakyti apie inteligentią ir valdininkus?" Klebonijoje, valsčiaus raštine, dvaruose ir net turtingesnių ūkininkų namuose buvo įsigavusi ar įsiviešpatavanti lenkų kalba (ibid. 19). Gimnazijos mokiniams kun. Miknevičius iki 1884 m. sakydavo Marijampolėje per švenčių lenkų kalbą pamokslus, nors mažesnieji mokiniai jo ir visai nesuprasdavo. Pr. Mašiotas, apie tą laikotarpį kalbėdamas (ir apie Kriaučiūną 1881-87 m.), sako, jog buvo neįprastas dalykas, kad mokytojas su mokiniais už mokyklos sienų lietuviškai kalbėtų. "Tiesa, dauguma (mano pabr. P. J.) tų naujovėi mokėdavo atspirti: stengdavosi su mokytoju nesutikti, ypač gatvėje; kai nepavykdavo prasišaukti su mokytoju, tai kuo striukiškai pasakydavo ko klausimais ir pasi-traukdavo į šalį" (Gimnaziją atsiminus 55).

Tačiau P. Kriaučiūnas tik tuos kelerius metus XIX a. tebuvo gimnazijoje. Po 1881 m. rusų valdžia ėmė labiau spausinti lietuviškumą gimnazijoje. 1887 m. išėina iš jos P. Kriaučiūnas, atleidžiama eilė ir kitų mokytojų lietuvių; mokinių iš

700 (kurių apie 80% buvo lietuviai) 1880-85 metais belieka vėliau apie 200.

P. Kriaučiūnas nemaža padarė ir XIX a. ne tiek pačiai lietuvių kalbai, kiek apskritai lietuvių bei sustiprinti Marijampolėje. J. Jablonskis sako, jog "Didesnio lietuvių, kito žymensnio už P. Kriaučiūną žmogaus tuomet nebuvo Suvalkų žemėje" (Liet. Mokykla, 1921, psl. 359). Dr. K. Grinius pabrėžia P. Kriaučiūno nuopelnus išauklėjant didelį būrį patriotų, kurie paskui pasiklido po įvairius nepriklausomos Lietuvos darbo barus. Tačiau tam kalbos toli gražu ne tos vienos jo XIX a. lietuvių kalbos pamokos, apie kurias aš kalbėjau anksčiau savo straipsniuose.

Kiti lietuvių kalbos mokytojai po Kriaučiūno XIX a. nekažkiek tedavė mokiniams. Dr. K. Grinius sakosi VIII klasėje mokėsis lietuvių kalbos pas Vincą Staniškį. Tačiau jis kalbėjo "nelabai įdomiai dėstė". Jis atsimengs apie tai tik tiek, kad kartą Staniškis paklausęs, kap būsiąs lietuviškai gimnazistas. Mokiniai nežinoję, bet paskui ėmę sakyti: klesinis (K. Grinius, Atsiminimai ir mintys 195). Iš pradžių V. Staniškis Marijampolės gimnazijos direktoriaus buvęs palieptas išvesti iš vokiečių kalbos į rusų Schieoppo lietuvių kalbos gramatiką, iš kurios buvo mokoma lietuvių kalbos Maž. Lietuvos gimnazijose. Lietuviškieji žodžiai buvę reikalaujami rašyti vertime rusų raidėmis. Tačiau, gal pasitaręs su P. Kriaučiūnu, Staniškis paskiau nuo to darbo atsiskak, teisindamasis nemokąs kaip reikiant vokiškai. Vėliau tą gramatiką išvertęs kitos tos gimnazijos pedagogas lenkas Jan Pajewskis. Gramatikos rusiškasis vertimas buvęs privaltomas Suvalkų gubernijos lietuvių mokykloms. Vėliau per vieno mokinio kaltę V. Staniškis buvo perkeltas į Lomžą, kur jis mirė (ibid. 195-6 psl.).

Lietuviškoji sąmonė, palaipsniui augdama, dar labiau sustiprėjo vėliau, XX a. pradžioje, apie kurią kalba V. Mašalaitis ir V. Tercijonas. Ne be reikalo jau pora dešimtų metų buvo praslinkę nuo "Aušros" sušvitimo ir keliolika nuo sukskambėjimo "Varpo" bei kitų laikraščių pasirodymo. Priet lietuvių išgavimo, žinoma, savo dalį pridėjo ir Marijampolės gimnazija su savo Kriau-

čiūno gadynės lietuvių kalbos pamokomis. Todėl visai kitokią lietuviškumo pozicūrią atrodė Marijampolė XX a. pradžioje, ir to nereikia tapatybinti su XIX a., kai dar neseniai buvo įvestos Marijampolės gimnazijoje lietuvių kalbos pamokos ir didžiausią to laikotarpio dalį blogai vedamos. M. Gustaitis minėtoje savo monografijoje sako, jog tada "Marijampolėje lietuvių kalba buvo išgalėjusi" (7 psl.). Kai dar pirmojo P. Kriaučiūno mokytojavimo metu, anot M. Gustaičio, Marijampolėje beveik nebuvo nei vienos lietuviškos susipratęs šeimos, tai 1902 m. 100 žmonių minėtoje per Petrinės suruošę prakalbas prie P. Armino, buvusio ir Marijampolės gimnazijos mokytoju, paminklo. O 1905 m. Marijampolėje buvo suruoštas vaidinimas "Amerika pirty", sutraukęs apie 1,000 žmonių. Anot Gustaičio, judėjimas išau-gurstymas buvo nebereikalingas (ibid. 34 psl.).

P. Kriaučiūno vaidmuo yra žymus lietuviybės kėlime, tautinio susipratimo ugdyme apskritai, bet ne tiek pačios lietuvių kalbos ugdyme specialiai. Žinoma, rašant platesnę lietuvių kalbos istoriją, dera skirti kiek daugiau vietos ir P. Kriaučiūnui, kaip to pageidauja V. Mašalaitis. Bet to vargu ar reikėję minėtajame mano straipsnyje, teliečiančiame XIX a., mano pateiktuose lietuvių kalbos istorijos bruožuose. Specialesne prasme tam tikri jo nuopelnai lietuvių kalbai beveik tėra lietuvių kalbos dėstytojo. Bet kokio vertingesni lietuvių kalbos raštų jis nėra palikęs, o ir tie patys archyvuose (jei jie dabar bėra išlikę) neprieinami; paties M. Gustaičio minėtoje monografijoje paskelbtieji nėra labiau reikšmingi. Šiaip ar taip, čia jį pralenkia toks Jonas Juška, davęs kad ir trumpą, nelabai moksliską, vis dėlto pirmą platesnį lietuvių kalbos tarmių aprašymą, jau nekalbant apie A. Baranauską (kuris mano istorijos bruožuose irgi labai trumpai tepaminėtas) ar K. Jaunių. Žinoma, kaip sakau, visai kas kita P. Kriaučiūnas patriotizmo kėlėjas ir lietuviškosios visuomenininkų kartos ruošėjas.

P. Jonikas

Jei turi parduoti ūkį —
I "Naujienas" tuoj užskū.
O jei laiko neturėsi —
Telefonu pakalbėsi.

pradėjo smarkiai veikti Pasaulio pramonės darbininkų organizacija, kuri buvo žinoma kaip I.W.W. (Industrial Workers of the World). Susikūrė ji 1905 m. unijų konvencijoje, kuri atstovavo 40,000 darbininkų. Į konvenciją Socialistų Darbininkų partijos atstovai nebuvo įsileisti. Tada jie sušaukė savo konvenciją ir įsteigė savo atskirą organizaciją, kuri, tačiau, neilgai tęgė.

I.W.W. organizacija paskelbė savo veikimo programą, kuri buvo labai revoliucinga. Tos programos įžangoje buvo pasakyta, jog tarp darbininkų ir darbdavių negali būti nieko bendro. Kova tarp darbo klasės ir darbdavių, esą, neprivalo pasiliauti tol, kol tvirtai susiorganizavę darbininkai paims į savo rankas gamybos priemones (fabrikus ir mašinas) bei panaikins algų sistemą. Vietoje, "tinkamas dienos atlyginimas už tinkamą dienos darbą", I.W.W. vėliavoje privalo būti įrašyta: "Algų sistema turi būti panaikinta".

Reikia pasakyti, jog nemažas darbininkų skaičius buvo susizavėjęs I.W.W. Tos organizacijos skelbiami šūkiiai buvo paprasti ir suprantami, — pakanka darbininkams paimti fabrikus į savo rankas, ir viskas bus tvarkoje. Apie tai, jog fabrikams operuoti yra reikalingi specialistai, nebuvo galvojama. Negalvojama taip pat buvo ir apie tai, jog fabrikų operavimas nevyksta tuštumoje; reikalingos įvairios žaliavos, reikalinga didelė organizacija, kuri dirbinius galėtų išplatinti.

(Bus daugiau)

Pradėjo smarkiai veikti Pasaulio pramonės darbininkų organizacija, kuri buvo žinoma kaip I.W.W. (Industrial Workers of the World). Susikūrė ji 1905 m. unijų konvencijoje, kuri atstovavo 40,000 darbininkų. Į konvenciją Socialistų Darbininkų partijos atstovai nebuvo įsileisti. Tada jie sušaukė savo konvenciją ir įsteigė savo atskirą organizaciją, kuri, tačiau, neilgai tęgė.

I.W.W. organizacija paskelbė savo veikimo programą, kuri buvo labai revoliucinga. Tos programos įžangoje buvo pasakyta, jog tarp darbininkų ir darbdavių negali būti nieko bendro. Kova tarp darbo klasės ir darbdavių, esą, neprivalo pasiliauti tol, kol tvirtai susiorganizavę darbininkai paims į savo rankas gamybos priemones (fabrikus ir mašinas) bei panaikins algų sistemą. Vietoje, "tinkamas dienos atlyginimas už tinkamą dienos darbą", I.W.W. vėliavoje privalo būti įrašyta: "Algų sistema turi būti panaikinta".

Reikia pasakyti, jog nemažas darbininkų skaičius buvo susizavėjęs I.W.W. Tos organizacijos skelbiami šūkiiai buvo paprasti ir suprantami, — pakanka darbininkams paimti fabrikus į savo rankas, ir viskas bus tvarkoje. Apie tai, jog fabrikams operuoti yra reikalingi specialistai, nebuvo galvojama. Negalvojama taip pat buvo ir apie tai, jog fabrikų operavimas nevyksta tuštumoje; reikalingos įvairios žaliavos, reikalinga didelė organizacija, kuri dirbinius galėtų išplatinti.

DAN KURAITIS

MANO ATSIMINIMAI

1905 METAI

20. (Tęsinys)

Tarp lietuvių socialistinis sąjūdis irgi turėjo didelį pasisekimą. Bet jau tada pradėjo aštrėti tarpusavė kova, kuri privedė prie suskilimo. Rusijoje įvykdytas bolševikiškas perversmas buvo svarbiausia tos tarpusavės kovos priežastis. Nemažas lietuvių skaičius susizavėjo bolševizmu ir pasimogo socialistų organizacijąs užgriebti. Pavyzdžiui, tie kairiasparniai bandė paimti į savo rankas Naujienas, kurios griežtai pasisakė prieš bolševikus. Kai Naujienų pagrabi nepasisekė, tai vadinamieji kairiasparniai (atsėit, bolševikų pasekėjai) nusitarė leisti savo laikraštuką. Tas laikraštukas pradėjo eiti 1918 m. pradžioje. Pavadintas jis buvo "Žarijomis".

Minėtam laikraštukui platinti buvo suorganizuota "didelė armija", kurios vadu buvo paskirtas Kazimieras Treinis. Pastarasis kiekvieną "karį" aprūpindavo "žarijų" pundu ir pasiūsdavo pardavinėti po namus. Platintojams reikėjo eiti iš namų į namus ir siūlyti savo tavorą, atseit, "revoliucionierišką laikraštį". LSS 4 kuopos susirinkime kiekvienas platintojas turėjo raportuoti, kiek jis laikraščio kopijų išplatino bei kiek naujų prenumeratorių gavo. "Kapitonas" Treinis reikalavo, kad tie raportai būtų viešai išduodami.

Platintojams buvo neįjauki prisipažinti,

jog žmonės nepalankiai žiūri į naują laikraštuką. Susirinkimuose jie neraportuodavo, kad žmonės dažnai pašėpiančiai klausia: "Na, ir ką jūs norite su tomis 'žarijomis' (suprask laikraščiu) uždegti?"

Tos pašėpys visai prislėgdavo platintojui. Dažnai jis laikraščius numesdavo į gurba, o susirinkime už juos iš savo kišenės užmokėdavo "kapitonui".

"ŽARIJŲ" BLYKSTĖJIMAS

Trejetą mėnesių ir aš plušau toje platintojų "brigadoje", kol pagaliau įsitikinau, jog jokio revoliucinio gaisro tomis "žarijomis" neužkūsi. Apsisprendžiau, jog jau gana žmonėms brukti tokią prekę, nuo kurios jie kratosi. Kuopos susirinkime viešai rezignavau iš svarbių platintojų pareigų. Iš "draugų" pasigirdo pikti priekaištai, kad aš atsisakąs nuo garbingo darbo skleistį "apsvieta" tarp "nesusipratusių" žmonių.

Nors ir gavau gerokai pylos, bet ilgiau pasilikti platintojų eilėse griežtai atsisakiau. Tačiau ryšių su kairiojo elementu ir nenutraukiau. "Žarijos" niekino demokratine Vokietijos valdžią ir tiesiog šventaisiais laikė Karl Liebknechtą ir Rosa Luxemburg, kurie 1919 m. sausio 15 d. buvo minios užmušti spartakičių sukilime. Visai jos niekino ir Amerikos "kraugerių" valdžią bei pranašavo jai galą. Girdi, netrukus toji valdžia bus nuversta ir įsisteigs sovietai.

Matyti, "žarijų" vardas laikraštukui buvo parinktas turint galvoje tai, jog "žarijos" laipsniškai vis didės ir pagaliau išsivystys į milžinišką "revoliucinę liepsną",

kuri sunaikins Amerikos išnaudotojų ir skriaudikų valdžią.

Nors "kapitonas" Treinis ir visais galimais būdais stengėsi "žarijas" išpūsti į didelę liepsną, bet jos tik blizkėjo, blykštėjo ir pagaliau visai užgeso. Ir tai, palyginti, po labai trumpo laiko.

"VYRAI, EIKIME LAUK IS SUSIRINKIMO..."

LSS 4 kuopos bei "Žarijos" komiteto susirinkimuose dažnai kalbėdavo mažo ūgio žmogus ir bardavo "draugus" už lėtą veikimą, Girdi, kas bus, jei jūs ir toliau taip miegosite? Kada išjudinsite liaudį?

Tas mažo ūgio vyras buvo labai karingas ir didelis "revoliucionierius". Savo vienminčiams "pipirų" jis nesigailėdavo: vis akstindavo, vis ragindavo juos, kad daugiau veikty. Jei parengimai būdavo skystoki, tai jis tuoj ir priekaištaudavo: girdi, žiūrėkite į Stasį Šimkų. Jis su savo "čigonais" pripildė svetaines. Mes irgi galime sutraukti daug žmonių, — reikia tik dirbti.

Neužmiršiu aš vieno kuopos susirinkimo, kuriame dalyvavo ir P. Grigaitis. Kairiasparniai ėmė triukšmauti. Pasigirdo: "jis revoliucijos priešas", "meskite jį lauk" ir t.t. Susirinkimą vedė Juozas Čeponis. Griežtai prisilaikydamos tvarkos vedimo taisyklių, jis suvaldė triukšmadarius, kurie buvo pasimogę susirinkimą užkariauti. Tąsyk Antanas Kairys (jau anksčiau minėtas mažo ūgio vyras) atsistojo ir pareiškė, kad, girdi, čia yra daug smalavių, todėl nieko negalėsime nuveikti. Vyrai, eikime lauk iš susirinkimo...

Tada Antanas Kairys pasiūlė maždaug taip, kaip 1913 m. Dimsa, kuris iš 18-tos apylinkės bažnyčios išsivedė geroką dalį parapijonų. Aš turiu prisipažinti, jog abiejuose atvejuose buvau paklusnus, — kartu su kitais išmaršavau į gatvę. Kai mes išmaršavome iš susirinkimo, tai Kairys įsakė mums eiti namo. Aš tai ir padariau.

Prėjo jo to įvykio maždaug penkeri metai. Aš tada jau buvau į biznį įėjęs. Vadinausi, buvau jau "išnaudotojas", nes pardavinėjau automobilius. Vieną jų pardaviau ir buvusiam mūsų vadui Kairiui. Tai buvo Alcar firmos automobilis. Traukiniu išvykome į Elkhart, Ind., automobilio parsivežti. Vaziuodami prisiminėme ir praeitus laikus, kada drauge "revoliuciją" kėlėme. Kairys jau tada vertėsi namų ir lotų pardavinėjimu. Ir tas biznis, kaip matyti, jam neblogai sekėsi, nes už automobilį jis sumokėjo 26 šimtus dolerių. Tais laikais tai buvo, kaip sakoma, pusėtinai pinigai. Kairio nusistatymas jau buvo pasikeitęs. Jis pareiškė man, jog jokios revoliucijos nenorįs: girdi, Amerikoje kiekvienas gali gražiai gyventi, kas nori ir stengiasi. Kaip buvęs jo "leitenantas" aš pilnai jam pritariu: štai juk ir aš jau pardavinėjau automobilius po 26 šimtus dolerių.

Sakoma, jog gyvenimas yra geriausia mokykla. Tikrai taip. Iš gyvenimo tiek mano buvęs vadai, tiek aš patyrėme, jog Amerikoje žmogui vis dėlto yra daug geriau gyventi, negu kur kitur. Įsitikinome taip pat, jog čia kiekvienas yra savo laimės kalvis.

I.W.W.
Prieš pirmąjį pasaulinį karą Amerikoje

ŽMONĖS IR ŽMOGELIAI

(Reportažas iš 1001 nakties apie lietuvių milijonierę)

Tremtinė X., per Stalino ma-
lone nustojo visko Lietuvoje,
išskentėjusi didžiausius vargus
hitlerinėje Vokietijoje, nusto-
jusi sveikatos ir jėgų, galop at-
sidūrė palaimintoje dėdės Sa-
mo žemėje, kur buvo mūrusio
jos vyro jai palikti "milijonai".

Ji, vargšė, tikėjosi paimsan-
ti tuos milijonus tuojau ir savo
gyvenimą sutvarkysianti kaip
reikia, nes pagal jos vyro nu-
rodymus reikią tik nueiti į pa-
ženklintą vietą, paimti *lopeta*,
pražerti viršutinį sluogsnį ir...
milijonai, jie esą didelio tautie-
čio, žiedelę vietą užimančio lie-
tuvio globoje bei priežiūroje.

Bet kaip ji nustebė, kada nu-
ėjusi pas tą didelį tautietį paty-
rė, kad didžiąją milijonų dalis
nuo kaitrios saulės spindulių
ištirpo, o likusioji dalis įsalo,
kaipo Sovietų Rusijos piliėčio
(lietuvių) turtas.

Išaiškinimas duotas grynai
lietuvių kalba, pagrįstas sovie-
tiniomis motyvais, kurie tremti-
nei, pabuvojusiai sovietiniams
rojų, gerai žinomi, atrodė
tvarkoj. Ir ko daugiau? Bet ne.
Ta išprotėjusi, anot jo, moteris
pradeda ieškoti to, ko net Sta-
lino konstitucija neleidžia. Juk
privatus turtas nusavinamas
visur ir visuomet. Bet ji pagal-
vojo, galbūt dėdė Samas ne
tik išprotėjo, kad leistų "nu-
savinti" arba bent įsaldyti sve-
timą kruvinu prakaitu uždirb-
tą turtą privačio girdėsiro as-
mens naudai. Ji buvo paskir-
dusi, kad tokius "nusavintojus" dė-
dė Samas sodina į dželes (kalė-
jimą). Taigi ji, įgavusi drąsos,
pradėjo kovą...

Būdamą tikra patriote lie-
tuve, pirmiausia pradėjo spręsti,
ką paimti advokatu. Paimti
amerikietį — nepatriotiška.
Paimti lietuvių — nėra garantu-
josi, kad jis tautiška sumeti-
mą nesugiedos su savo to-
kiu pat patriotu lietuviu, na ir
visas "biznis" nueis niekais.

Iš to rūpesčio ją išgelbėjo
jos geriausiaji jaunų dienų
draugė, kuri tačiau dabar yra
seną amerikietę. Ji patarė jai
paimti jos nuolatinį advokatą,
visai nesakydama apie jo taty-
bę. Buvo aišku tik viena, kad
jis yra labai gabus, labai iš-
mintingas, labai nuosirdus ir
nebrangininkas. Visai netoks,
kaip kiti. O sąžiningumas —
šventoji dorybė.

To užteko. Mūsų tremtinė,
ponia X, pasakė Okey, tą vie-
nintelį žodį, kurį ji mokėjo.

To advokato iš tikro būta la-
bai gero ir sąžiningo. Jis dirbo
dieną ir naktį, ir galop savo są-
žiningumui ir geram vardu
apsaugoti jis pasakė "Ne! To-
liau negaliu... Negaliu atsto-
vauti jums kitos valstijos teis-
me, nors aš ir buvau jums pa-
žadėjęs. Mano fee (atlyginimas)
yra tik \$25 už mano 10
konferencijų su jūsų turto už-
grobiuku ir už 30 susirašinėji-
mų. Aš manau, kad tatai yra
neperdaug".

Iš tikro neperdaug, galvojo
vargšė tremtinė. Tiek daug pa-
daryta ir tik tiek mažai mokėti.
iš tikro neperdaug. O kas pa-
daryta, tai dabar iš viso nėra
tiek svarbu, jei jis negali vesti
bylą toliau. O kodėl negali, jai
buvo labai aišku. Jis iš tikro
buvo sąžiningas.

Kągi, reikia ieškoti kito ad-
vokato. O vis tik galbūt geriau
turėti lietuvių: ir tautiška ir lie-
tuviška, na ir galų gale pasi-
kalbėti gali. O galbūt kaippo lie-
tuvis daugiau ir pagalbės. Pa-
galvota — nutarta. Bet kur rasi-
ti tokį idealų žmogų. Daug ies-
koti neteko. Vienas augštas
garbingas lietuvis, augštos gar-
bingos lietuviškos organizaci-
jos vadovas nurodė jai labai
gerą, gabų ir prityrusį advoka-
tą, lietuvių, kuris esąs sąvaram-
kiškas ir nepasiduosiąs nei lie-
tuviškiems, nei politiškiems
principams, o žiūrėsiąs vien

teisės ir teisybės, juo labiau sa-
vo tautiečių atžvilgiu.

Nudžiugo moterėlė ir tuojau
pas jį. Išklaušė jį, išžiūrėjo
dokumentus ir sako: "You are
right, man viskas aišku, bet..."

aš šią bylą paimti negalėsiu".
Kodėl, klausia nustebusi trem-
tinė. Todėl, kad jis yra mano
geras pažįstamas ir aš nenori-
u su juo "provotis". Tatai pa-
sakęs už kepurės ir pro duris,
nės jis turėjo bylą teisme. Mo-
terėlė paskui, o jis ir sako:
"Okei, galim eidami pakalbėti,
bet išėjus į priekangį ir liftą
prašau lietuviškai nekalbėti".
"Bet aš kitaip nemoku", at-

rėžė tremtinė.
"Nemoki, ir nereikia. Ge-
riau tylėk".
Patylėjo ir atsiskyrė gar-
bindama Dievą, kad tas lie-
tuvis nepaėmė jos blylos. Kas gi
būtų buvę, jei ano prietelius
būtų paėmęs bylą. Ačiū Dievui,
kad Dievo apveizda neprilei-
džia prie nuodėmės. O koks
džentelmenas — nė centą ne-
paėmė už sutruktą valandą pa-

sikalbėjimui.
Bet kas daryt toliau? Kur
kreiptis? Tačiau Dievo apveiz-
da niekad neapleidžia vargšo
žmogaus. Didelis veikėjas lie-
tuvis, sutikęs ją ir sako: "Toks
tai ir toks lietuvis advokatas
mirtinai susipyko su jūsų turto
globėju dėl kažkokios šiltos
vietelės lietuviškoj organizaci-
joj. Ar tatai įvyko tautiška
sumetimais ar ne — nesvarbu.

Jums reikia patikimo žmogaus,
ne bičiulio jūsų turto globėjo.
Štai yra toksai. Kreipkis prie
jo ir viskas bus tvarkoj."
Nudžiugo moterėlė. Palauk,
nenaudėli, galvojo jina. Dabar
aš įvairių tau virbalų į pašo-
nę. Atsirūgisi tu tais milijonais.
Lėkia ji pas tą rekomenduo-
tą advokatą. Tasa peržiūri do-
kumentus, viską išklaušinėja

(Pabaiga 3 psl.)

G
E
N
E
R
A
L

E
L
E
C
T
R
I
C

TRADE NOW! Get a new G-E Refrigerator-Freezer—
2 Great Appliances in 1!

Model NH-BJ
REFRIGERATOR-FREEZER COMBINATION

DURING THIS SPECIAL OFFER, YOUR old refrigerator may more than cover the down payment on this wonderful General Electric 2-in-1 appliance. It's a real food freezer that maintains zero temperature! It's a big refrigerator that never needs defrosting! It's a de luxe model packed with every feature you could want—and it's yours at a new low price!

REGULAR PRICE . . . \$467.00
LESS TRADE-IN 97.12
YOU PAY ONLY . . . \$369.88

EASY TERMS

COURTEOUS SALESMEN TO SERVE YOU AT

AMERICAN FURNITURE AND RADIO STORES

1523 N. MILWAUKEE AVE. **Authorized Dealer** **GENERAL ELECTRIC** **Humboldt 6-5000**
REFRIGERATORS

SPECIALIZING

in French Fried Shrimp for a delicious and a new Taste. Treat yourself to our Tasty Shrimps Eat in a congenial homey atmosphere. Many other Tasty Treats
SMALL FRY RESTAURANT
JOE WILKUS, Prop.
7555 No. Western Ave.
Phone HO. 5-9802
CHICAGO, ILL.

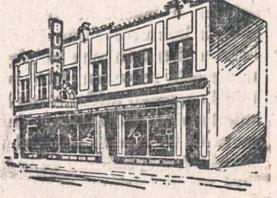

LIKENS SHOP
Specializing in
One-Line Women's
Apparel and
Accessories
7 NORTH LONG COMMON
RIVERSIDE 7-5073
Riverside, Illinois

SIMPLEX MOTOR PARTS

Piston Ring Specialists
Winterizing
Simplex Piston Rings
Piston Pins, Expanders
Motor Bearings
Sorenson Ignition Parts
Ring and Pin Fitting
Rod Aligning
Water Pumps
Thermostats
Front End and Clutch Parts
Blue Crown Spark Plugs
Norway Peak Anti-Freeze
411 CONKEY ST.
Sheffield 2746
HAMMOND, IND.

Budriko Krautuvė

NAMAMS RAKANDAI
visų geriausių išdirbysčių:
Radijos, Televizijos, Šaldytuvai,
Skalbiamos Mašinos, Siuvaros
Mašinos, Jewely už žemesnes
kainas kaip kitur ir ant lengvų
išmokėjimų.

JOS. F. BUDRIK, Inc.
3241 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-9542

Krautuvė atidaryta pirmadienio ir
ketvirtadienio vakarais iki vėlumos.
Nedėliomis uždaryta.
"Budriko Radio Valanda leidžiama
kiekvieno ketvirtadienio vakare nuo
8 iki 7 val. vak. iš stoties WHFC,
1450 kilocycles.

ARBATA NUO ŠALČIO

Jeigu gauni šaltį viena
po kitam, kenti ne-
smagumus, skausm u s
ir nuostolius, paprastas
šaltis yra bereikalinga
bėda. **ALEXANDER O**
ARBATA NUO ŠAL-
CIO yra mišinys šak-
nų, sėklų, žiedų, žie-
vių ir žolių, ir jeigu
tos arbatos kasdieną išsigertume, tai
gal nei nežinotume kas šaltis yra,
arba tas šaltis būtų lengvesnis per-
kest. Ta arbata yra \$2.00 už pakelį
ir pristūniant į namus. O jeigu nori
užsimokėti paštoriumi C. O. D., tai ta
pati arbata \$2.30.

ALEXANDER'S CO.
414 BROADWAY
South Boston 27, Mass.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA
Iš Stoties W. G. E. S.
5000 watts — 1390 kil.
Kasdien: Pirmadienį iki Penkta-
dienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeš-
tadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto.
Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki
8:00 valandos vakaro
LIETUVISKOS VAKARUSKOS
Tel. HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

Vieni skelbia dujų tiesos,
kiti dalį jos nulepia, o NAU-
JENOS paskelbia visą tiesą.

(Atkelta iš 2 psl.)

ir galop sušunka:

"Na, tas bestija! Aš jį į dulkes sutrinsiu! Aš jį į kalėjimą pasodinsiu! Kaip jis gali skriausti vargšę moteriškę, tiek daug nukentėjusią savo tautinę. Jam negali būti jokio pasigailėjimo."

Išliejęs savo tulžį, sako ramiau:

"Na, bet ir jums, teta, reikia įpilti į..." Čia jis pasakė tokią gražų lietuvišką žodį nors pats yra gimęs Amerikoje. Užraudo moterėlė, išsėdė. Na, ima jį Dievai, bi tik turtus atgaus. Nežiūrint tautiškumo, pinigų už vizitą paėmė gana didelius, bet užtat kitus sutiko paimti vėliau. Ačiū Dievui ir už tai. Išeinant jis paprašė, kad jinai sužinotų kažkokį Lietuvos įstatymą, kuris jam esąs reikalingas.

Laksto išsijojusi ta vargšė moteris to labai svarbaus įstatymo, bet niekur negali surasti. Paklausia vieno advokato atvykusio iš Lietuvos, paklausia kito, jie labai maloniai išaiškina ir net pinigų neima už išaiškinimą. Bet kas iš to. Jie išaiškinę pasako, kad jie žina, jog tas dalykas pagal Lietuvos įstatymus tvarkomas taip ir taip, bet jie neturį pačių įstatymų knygų ir negalį pasirašyti bei patvirtinti, kad tas yra taip ir taip. Vargšei moteriai to neužtenka, ypatingai, kad advokatas reikalauja įrodymų.

Reikia ieškoti advokato su knygomis. Laimė ir čia nusi-

šypso vargšei moteriai. Augstos įstaigos augstas pareiškėjas sako jai: "Ten ir ten yra atvykęs iš Lietuvos labai žymus advokatas, kuris turi didelę galvą ir dideles knygas". Bėga ji pas jį.

Įbėgusi į priėmimą ir pamąčiusi dženitorių su didžiule šluota besisvaistantį aplink visus kampus, klausia lietuviškai, užsimiršusi, kad jos čia niekas nebesupras. Tačiau kitaip ji ir nemokėjo: "Kur čia yra tas didelis advokatas su didele galva ir didelėmis knygomis?" O ansai lyg tyčia atsako lietuviškai: "Tatai aš esu, moterėle."

Vos nepabučiavo iš džiaugsmo. Prašau pasakyti man tą ir tą, iššovė jinai kaip iš kanuolės.

"Pamažu, pamažu, moterėle", tarė garsusis advokatas. Aš tą knygą dar nesu išpakuavęs, nes ji man nereikalinga. Na, bet jei jūs norite, tai aš galiu išpakuoti ir jums pasakyti. Ateikite poryt.

Atėjo moterėlė pas didelį poną, o tas ir vėl švaistosi su šluota po kampus.

"Tai kaip mano reikalai, ponas advokate," teiraujasi vargšė moteris. "O-o!" Sušuko garsusis advokatas, "tas jūsų klausiamas dalykas yra taip ir taip."

"Aš taip pat žinau, kad jis yra taip ir taip, bet aš norėjau matyti knygą, kaip ten parašyta".

"Tai tik mūs paslaptis, kas

knygose rašoma, o jums to nereikia žinoti. Sudie, mieloji ponie! Ach, be to, prašau man apmokėti už patarimą", tarė išdidžiai mojuodamas šluota.

"O kiek tatai reikėtų?" "Jūs gerai žinote amerikoniškas taksas. Tatai yra \$25."

"O, Dievulėliau!" sušuko vargšė moteris. Dar norėjo aiškintis, bet kažkoks gniužulas užstojo jai gerklę ir ji negalėjo ištartį nė žodžio.

"Na, matai moterėle, aš dar pagailiu jus kaipo dypukės. Aš galėčiau net daugiau iš jūs pareikalauti, nes ta knyga buvo išsivežta mano draugo prieš du mėnesius (vargšas "advokatas" užsimiršo, kad prieš dvi dienas sakė, jog jis dar neišpakavo savo knygų dėžės), tai vakar aš turėjau sutrukti visą dieną, kad parvežčiau ją, na ir kelionė ne kaštavo, taigi aš turėčiau paprašyti iš jūs dar dešimtinukę, na bet tegul užteks ir to, kaip iš tremtinės."

Pradėjo vargšė moteris aiškintis, bet pono "advokato" rankose didžiulė šluota buvo pakankamas argumentas vargšei tremtinei įrodyti "advokato" teisėtumą.

Sugaudžiusi žinias apie tą nelemtą įstatymą, lekia galop pas advokatą, o tas pasako, kad tatai jam visai nereikalinga. "O, Viešpatie!" Sudejavo moteriškė.

Išeinant iš kabineto, advokatas paplojo jai per pečius ir pasakė "Okei, teta, — aš tuoj

(Tęsinys 4-ame puslapyje)

The Safest Roads You Can Ride On

- ★ MAKE the slickest road a safe road with the U. S. Royal Master's exclusive Royaltex Tread!
- ★ LET its 3,000 gripping edges give you winter skid protection and stopping power never known before!
- ★ STAY super-safe for twice as many miles — with the only renewable safety tread in the world!

NOW! For Your Present Tires!
We are allowing
from \$3 to \$13
on the purchase of new, winter-safe U. S. Royals.
U. S. Royal Master • U. S. Royal Air Ride • U. S. Royal De Luxe
plus generous allowances for your present tubes

U.S. ROYALS

WORLD'S FOREMOST SAFETY TIRES

CONVENIENT BUDGET TERMS. — NO MONEY DOWN.
LIBERAL TRADE — IN ON YOUR OLD TIRES

Werd & Schaefer Tire Co., Inc.
2148 S. WESTERN AVENUE
Cliffside 4-7611
"YOURS FOR BETTER TIRE SERVICE"

GET 2 for 1
at LEO BERMAN

TRADE NOW! Get a new G-E Refrigerator-Freezer—
2 Great Appliances in 1!

Model NH-8J
REFRIGERATOR-FREEZER COMBINATION

DURING THIS SPECIAL OFFER, your old refrigerator may more than cover the down payment on this wonderful General Electric 2-in-1 appliance.

It's a real food freezer that maintains zero temperature! It's a big refrigerator that never needs defrosting!

It's a de luxe model packed with every feature you could want—and it's yours at a new low price!

LEO BERMAN HARDWARE AND APPLIANCES
1638 West 63rd Street HEMlock 4-6800
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS
(1 block West of Ashland on 63rd St.)

Lietuvių Prekybos Namai

Daugelis lietuvių jau įsitikino, kad veltui laiką gaišti vaikščiojant po įvairius "amžinus" išpardavimus, neapsimoka.

Nė viena Chicagos baldų prekyba ir net urmo sandėlis nepasigulos pirkėjų aukštos kokybės baldų ar kitų namų įrengimų už tokias prieinamas kainas.

Mes prekiaujame tik žymiausių fabriko ir firmų gaminiais ir darome viską, kad klientas, pirkęs mūsų įmonės vieną kartą, ne tik pats liktų nuolatiniu mūsų įmonės lankytoju, bet ir visiems prieteliams savo mus rekomenduotų.

Iš kelių šimtų klientų per paskutinį mėnesį mes neturime nei vieno nepatenkinto mūsų patarnavimu.

Palyginkite mūsų kainas:

Linoleum grindims, įvairių spalvų, 9x12, tiktai už	\$ 4.50
Kilimams valytuvai, rankiniai	\$ 7.50
Matracai įvairių dydžių, spalvų, vatiniai, tiktai už	\$ 9.50
Metalinės lovos, įvairių dydžių ir spalvų, tiktai už	\$ 15.50
Dulkių siurbiai elektriniai, metų garantija, tiktai už	\$ 19.75
Vaikiškos lovučės, įvairių spalvų	\$ 19.00
Supamos minkštos kėdės, įvairių spalvų, patogios poilsui	\$ 19.00
Vaikams vežimėliai, geriausių fabriko—nuo	\$ 29.00
Gaziniai pečiai apšildymui vieno kambario, tiktai už	\$ 25.00
Apšildymui pečiai aliejiniai, 2-4 kamb., gdomai prijungiamie	\$ 49.00
Lempoms balto ar bronzos metalo, ant grindų pastatomos	\$ 16.00
Knygomos spintelės su stiklo durimis, walnut, mah., blonde	\$ 29.00
Rašomieji stalai su stalčiais ir užrakiniu, įvairių stilių	\$ 39.00
Rašomieji stalai, ekstra dideli	\$ 59.00
Virtuvės chromo stalai ir 4 krėslai, nedegamu viršum	\$ 49.00
Skalbiamos mašinos, porcelaino vidum, 5 metų garantija	\$ 89.00
Virimui pečiai, gas range, porcelain, tiktai už	\$ 89.00
Trijų dalių miegama sofa, miegama kėdė ir tumba, iv. sp.	\$ 99.00
Studio couch, įvairių spalvų, tiktai už	\$ 49.00
Kilimai, gražiausių spalvų, pusian vilnų, tiktai už	\$ 39.00
Kilimai, įvairių firmų, spalvų, 100% vilnų, tiktai už	\$ 69.00
7 dalių valgomos kambario baldai, kieta medžio, tiktai už	\$ 99.00
9 dalių valgomos kambario baldai, moderniško stiliaus	\$ 169.00
3 dalių miegamo kambario baldai—nuo	\$ 99.00
3 dalių miegamo kambario baldai europietiško stiliaus	\$ 149.00
4 dalių miegamo kambario su dvimė paviršium lovom	\$ 179.00
2 dalių svečių kambario baldai, šilkas su medvilne	\$ 99.00
2 dalių svečių kamb. baldai, 5 metų fabriko garantija	\$ 149.00
3 dalių svečių kambario baldai, Nylon	\$ 189.00

Didelis pasirinkimas šaldytuvų, įvairių elektros įrengimų ir daug kitų namams reikalingų prekių, viskas lengvais išmokėjimais be jokių nuosimčių trims mėnesiams.

PREKYBA ATIDARYTA: Pirmadieniais, ketvirtadieniais 9 ryto—9:30 vakaro. Kitomis dienomis 9 val. ryto iki 6 val. vak. Sekmadieniais 11 val. ryto iki 5 val. vak. Sekmadieniais neskaitytome pardavimo taksu, naudokitės programa — sutapysite.

Prekybos vedėjas JUSTAS LIEPONIS

FURNITURE CENTER, Inc.

3222-24-26 SO. HALSTED ST.
Telef.: VICTORY 2-4226

(Tęsinys iš 3-čio pusl.)

jums pranešiu apie viską ir viskas bus okei".

Vargšė moteris laukia vieną savaitę, kitą; laukia vieną mėnesį, kitą; laukia trečią, ketvirtą ir t. t., o žinios kaip nėra, taip nėra.

Galop ji girdi kalbas, kad varnas varnui akies nekirsias, kad jos turto "globėjas" susitaikęs su jos advokatu. Išgirdo net apie vieną pučiamą dūdą. Neiškenčė vargšė trentinė. Rašo vieną laišką savo gerajam advokatui, rašo kitą, rašo dešimtą, o atsakymo kaip nėra taip nėra. Galop ji telegrafuoja, kad pati atvažiuojanti pažiūrėti, kas ten dedasi. Tada staiga viskas pasikeitė. Jos gerasis advokatas tuojau pranešė, kad ji nevažiuotų, nes jis nebūsiąs namo.

Namie vargšei imti kitą advokatą, svetimtautį, kad susikalbėtų su saviškiu. Tas malonumas kaštavo jai tik \$100.00. Bet reikalo paslaptį išgavo. Josios gerasis advokatas pasakė, kad jis negalėjęs tvirti turto "globėją" už gerklės dėl tautinių ir politinių sumetimų.

Svetimtautis advokatas, atlikęs savo užduotį, pareiškė, kad ateityje jis tarpininku daugiau negalėsiąs būti, nes jiedu su jos advokatu kartu mokėsi ir esą draugai. Na, bet gal ir nereikės, raminosi moteris. Galbūt dabar jau dirbs jos advokatas, kaip reikia.

Tačiau praėjo ir vieni metai, ir antri ir tretis, o advokatas kaip negriebia "globėjo" už gerklės taip negriebia. Maža to, ji pajuto esą jos advokatas jai pinkles statęs. Jis pareikalavęs, kad ji po priesaika paneigtų vieną jos vyro parašą. Na, ką daryt, jei advokatas reikalauja. Tik jos draugės užprotstavimo dėka, ji išvengusi tu pinklių, o galbūt ir kalėjimo.

Ir juo toliau juo labiau praraja didėjo. Teko ir vėl kreiptis

prie didmiesčio advokatų, kad susikalbėtų su saviškiu. Tačiau po pirmų bandymų anie pasakė, kad....

Dabar esą tenka jai kovoti ne su turto "globėju", bet su savo advokatu. Ir juo toliau juo blogiau. Negelbsti nei maldavimaj, nei ašaros, niekas. Patiekė visą eilę dokumentų ir liudininkų parodymų. Tada graži medžiaga. Norėjau gauti ją paskelbti spaudoj, bet jinai pasakė: "Tautiniais ir kai kuriais kitais sumetimais aš darbar dar nenoriu išeiti aikštėn su įrodymais, na bet jei panorėsi ir toliau vedžioti mane už nosies, tai aš būsiu priversta padaryti tauti."

Jie mano, kad aš kvailutė ir nieko nesuprantu. Aš suprantu daugiau negu jie įsivaizduoja. Mes dabar lošiam uždarom kortom, bet kai pamatysiu, kad tauti eina pertoli, tai kortas atidengsim. Tada ir spaudoj paskelbsiu viską viešai, viską atvirai, su pavardėmis. Lai pažįsta visuomenė mūsų patriotus, užbaigė jinai.

PAPILĖJ GYVENUSIŲJŲ DĖMESIUI

Kultūriniam tikslui yra labai reikalingi su Papilės (Šiaulių aps.) gyvenimu šiuo ar tuo susiję atvaizdai, kaip štai: Papilės miestelio, tolimesnių bei artimesnių jo apylinkių, net smulkių vietovių ar vienetų nuotraukos. Taip pat Papilės gyvenusio organizacinio, bažnytinio, mokyklinio ir šiaip jau betkokie viešojo gyvenimo švenčių, iškilnių, minėjimų, atskirų grupių susibūrimų, pramogų ir t. t. fotografijos. Turintieji šias medžiagas, maloniai prašomi už pagėdaujamą atlyginimą ją perleisti arba nors trumpam laikui paskolinti, atsiuoindami šiuo adresu: Rev. Stasius Būdavas, 153 Broadway, Rockland, Maine, U. S. A.

Iš Žemaičių Kultūros Klubo

Žemaičių Kultūros Klubo mėnesinis susirinkimas įvyko spalio 15 d. Hollywoooodo svetainėje, 2417 W. 43rd St.

I klubą įsirašė viena nauja narė — Marcelė Kazakauskienė. Poyilas Petraitis pranešė apie Chicagos Lietuvių konferenciją. Raportas, buvo aiškus ir visiem suprantamas. Be to, įteikė \$25 vertės pakvitavimą. Klubas tą sumą paaukojo A. L. Tarybos reikalams. Be to, klubas paskyrė \$10,00 Oak Forest prieglaudose seneliams. Auką įteiks mūsų klubo žymi veikėja Bronė Zengulienė.

Metinis parengimas

Žemaičių Kultūros Klubo metinis parengimas įvyko šeštadienio vakare, lapkričio (Nov.) 8 d., Marquette Hall, 6908 So. Western Ave. Į parengimo komisiją įeina žymūs klubo veikėjai: Bronė Zengulienė su savo sužieduotiniu, Leonas Antanavičius su savo sužieduotine ir klubo sekretorius Juozas Baličias. Praeitame susirinkime Bronė Zengulienė parengimo komisijos štabo vardu pranešė, kad šiam parengimui viskas jau paruošta. Parengimas pamargintas gražia programa. Valgiai, gėrimai ir šokiai griežiant sauniam Ben Pavio (Pajaujo) orkestrui. Įėjimo bilietas tik \$1 su taksais. Pagal konstituciją, klubo nariai, es metiniame parengime būtinai privalo dalyvauti. Tad nedalyvavusieji turės į klubo įždą įmokėti \$1.00 bausmės. Būkite pasirengę visi dalyvauti šiame parengime ir atlikite klubo nario pareigas.

Pirm. Steponas Narkis

Dar ne pilnai apsišvietęs, O NAUJENŲ nėra lietas. O NAUJENŲ tiesos žodis tikrą kelią jiems parodys. —Dadėlis.

M. Biržiškos Lietuvių Tautos Kelias, I tomas
Knygos autorius yra plačiai žinomas Lietuvos veikėjas, Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto signataras, universiteto profesorius. Autorius atvaizduoja lietuvių tautos kelią ligi "Aušros" pasirodymo, išsamiai paliedamas santykius su lenkais, rusais ir vokiečiais. Kiekvienam ši knyga yra svarbi.
Kietai viršeliai. 238 puslapiai. Kaina \$3.00.
Galima užsisakyti paštu, prisiunčiant \$3.00 Money Orderį arba čekį tokiu adresu:
"NAUJENOS", 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

You are cordially invited to visit our NEW quarters
CITIZENS STATE BANK
of
DOWNER'S GROVE, ILL.
General Banking
Hours: 9 a. m. to 3 p. m. Closed all day Wednesday
Automobile Loans, Real Estate and F. H. A. Loans
Member of F. D. I. C.
EDWARD A. VOLBERDING — Pres.
R. C. BROGMUS — Executive Vice Pres.
R. P. MAKELA — Cashier
5110 Main St. Phone Downer's Grove 198

ALBERT'S numuš baldų kainas!
Zmonės pasakoja, jog buvo laikai kada už dolerį galima buvo pirkti daug daugiau kaip šiandien! Todėl mums tikrai malonu pakauti šiuos baldus, kurių kainas neįmanoma padvigubinti, šiomis kainomis, kurios buvo "anis gerai laikais". Užteikite šiandien pat ir įsitikinsite!

DIENA SOFA NAKTĖ - LOVA
Sofa-Lova Miegojimui
Sukonstruota iš sunkiųjų spyruoklių ant puikaus darbo rėmų. Parinkta iš ant dirbtuvių kas spalvingiausia ir praktiškiausia. Jūs turėsite daug metų džiaugsmo ir patogumo, nupirkę vieną iš pavaizduotų pavyzdžių. Sofos-lovos su aukštesnėmis atramomis.
Abiejų kainos po \$38.00
Nereikia įmokėti!

LIETUVIS STANLEY RIMKUS, VEDEJAS
Albert's FURNITURE & APPLIANCES
2318 ROOSEVELT ROAD ½ bloko į rytus nuo Western Ave.
Atidara kasdien 9 iki 6, pirmadienį ir ketv. vak. Sekmadienį 11 r. iki 5

NAUJENOSE galima užsisakyti **ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSĄ**
Argentinoje gyvena didokas lietuvių skaičius. Pastaraisiais metais ta kraštą pasiekė dar keli šimtai lietuvių. Amerikiečiai ten turi giminaičius, draugus ir pažįstamus. Norintieji sukurti visuomeninį Argentinai lietuvių gyvenimą yra kviečiami užsisakyti geriausia Pietų Amerikos lietuvių laikraštį — **ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSĄ**. Metinė jo prenumerata yra tiktai \$3.00. Laikraštį gausite jei pasijsite \$3.00 Money Orderį arba čekį tokiu adresu:
NAUJENOS
1739 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.

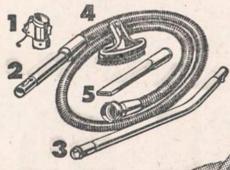
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
Didžiausia ir Turtingiausia Lietuvių Fraternalė Organizacija, įkurta 1886 m.
TURTAS VIRŠIJA \$2,420,359.00
Kuopos įvairiuose Jungt. Valstybių ir Kanados Miestuose. Gyvybės apdrauda nariams nuo \$100.00 iki \$5,000.00. Nariais priimami abiejų lyčių lietuviai nuo gimimo dienos iki 60 metų.
Nariai gauna savitrašį "Tėvynę" nemokamai.
Iš Susivienijimo Labdarybės Fondų šelpiami nelaimių ištikti nariai ir remiami lietuvių kultūriniai reikalai.
Visi kviečiami tapti šios broliškos organizacijos nariais. Smulkesnių paaiškinimų klauskite vietinėje SLA kuopoje ar rašykite į centralinę raštinę tokiu adresu:
Lithuanian Alliance of America
307 West 30th Street New York 1, N. Y.

KUR GALIMA UŽSISAKYTI 'DARBA'
Žurnalo "Darbas" metinė prenumerata \$1; pavienio numerio kaina 25c. Lietuvių Darbininkų Draugijos nariai žurnalą gauna nemokamai. Skaitytojų patogumui, sekamos įstaigos bei asmenys sutiko patinti "Darbą", t. y. priimti prenumeratą ir pardavinėti pavienio numerius.
CHICAGOJE: (1) "Naujienos", 1739 So. Halsted St. (2) V. B. Ambrose, 927 W. 34 Pl., Chicago 8, Ill. (3) J. Kundrod, 3902 So. Albany Ave., Chicago 32, Ill.
DETROIT: A. Kulesienė, 3948 Risdon, Detroit 16, Mich.
BROOKLYNE: (1) A. Buivydienė, 8820—75th St., Woodhaven, L. I. (2) B. Spudienė, 8833 Elert Lane, Woodhaven.
(3) Gabija, 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.
CARNegie, PA.: Mrs. E. Shormaitis, 708 Doolittle St., E. Carnegie CLEVELAND: W. Ukertis, 1322 E. 69th St., Cleveland 6.
BALTIMORE: K. Matulaitis, 1519 W. Lombard St., Baltimore 23
AKRON, OHIO: N. Trumpikas, 773 Bisson Ave., Akron 7.
PHILADELPHIA: Wm. Burton, 2014 Orthodox St.
SHAMOKIN, PA.: J. D. Tautis, 411 No. Shamokin St.
WILKES-BARRE, PA.: J. V. Stanislovaitis, 86 Amherst Ave.
MONTELEO, MASS.: (1) K. Venslauskas, 12 Andover St. (2) P. Krusas, 141 Sawtell Ave.
CAMBRIDGE, MASS.: (1) L. Silkinis, 783 Main St. (2) Vincent Spa, 233 Portland St.
NORWOOD, MASS.: F. Ramon, 1118 Washington St.
SOUTH BOSTON: "Kelevis", 636 Broadway
KANADOJE: (1) Balyš Bedarfas, 109 Beechwood Ave., Hamilton, Ontario, Canada.
(2) P. Shmelaitis, 1271 Alard St., Verdun, (Montreal)
ANGLIJOJE: A. Zamčickas, 26 Devonport Rd., London W 12 Eng'd.
AUSTRALIJOJE: "Australijos Lietuvis", 85 Cator St., West Hindmarsh, Adelaide, S. E. Australia.
Bet parankiausia užsisakyti tiesiog, rašant laišką ir siunčiant pinigų Lietuvių Darbininkų Draugijos Sekretoriui šiuo adresu:
N. JONUŠKA, 15 Cotton St., Roslindale, Mass.

Here's your chance to **SAVE \$12.95**

A complete Hoover Cleaning ensemble for the price of the Cleaner alone

Special limited offer...you get this complete set of cleaning tools **FREE** of extra charge!

when you buy this new Model 115

HOOVER TRIPLE-ACTION CLEANER

About Model 115 Hoover
The ideal cleaner for the modern housewife. Lightweight, compact, easiest to use and to store but every inch a Hoover. Has Hoover's famous Triple-Action cleaning principle—it beats, as it sweeps, as it cleans. Gets the deep down grit that other cleaners leave imbedded in the pile. Its gentle vibra-cleaning gives greater life to your floor coverings, keeps colors fresh and new looking much longer. Cleaning tools easily attached.

About the Cleaning Tools
For all above-the-floor cleaning. Help cut your cleaning time in half. Set includes—
1 Converter for quick, easy attachment of hose and tools.
2 Long lightweight, flexible hose.
3 Extension tube.
4 Brush for cleaning and dusting upholstery, drapes, walls, bare floors.
5 Crevice tool for furniture, radiators, etc.

TRAFICANTE BROS.
2301 W. Taylor Street Taylor 9-9100
739 So. California Ave. Sacramento 2-0301
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

GARSINKITĖS "NAUJENOSE"

LYLE Heating Company

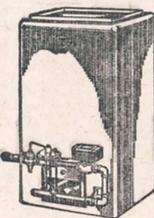
says—

for carefree comfort and honest-to-goodness economy, you can't beat

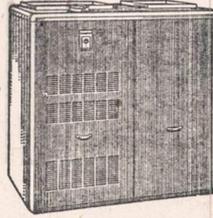
AMERICAN-Standard

gas fired

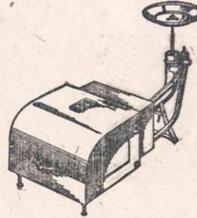
Warm Air Heating Equipment

SHAWNEE Gravity Furnace

SENECA Winter Air Conditioner

STANFLAME Conversion Burner

American-Standard has a model and size for every type of installation

Early installation if you place your order NOW!

EASIEST TERMS FOR MODERNIZATION

LYLE PLUMBING & HEATING CO.

1809 W. 63rd St.

Walbrook 5-3151

LICENSED AND BONDED PLUMBERS

"PIRMYN" CHORO NARIAI DAINUOS OPEROS "CARMEN" IŠTRAUKAS

KAZYS STEPONAVIČIUS
"Pirmyn" choro mokytojas

ANTANAS PESKYS

VANDA ZEBELLA

JONAS AVELIS

ONA SKEVERIČTĖ —
STEPONAVIČIENĖ

NAUJIENU, RUDENINIS PARENGIMAS-KONCERTAS IŠ OPEROS CARMEN

ir komedija "SKRENDA PAUKŠTELIAI"

1952 m. Lapkričio mėn. 9 d., Sekmadieni

SOKOLŲ SVETAINĖJE

2337 SOUTH KEDZIE AVENUE

ARTISTAI, KURIE VAIDINA ALBINO VALENTINO KOMEDIJĄ "SKRENDA PAUKŠTELIAI"

ANDRIUS MIRONAS
Alksnevyčiaus rolėj

JUOZAS SKOMANTAS
Steve Gadem rolėj

STASĖ KIELAITĖ
Dešragalienės rolėj

JANINA MONKUTĖ
Irene Crazy rolėj

EDVARDAS RADVILAS
Gaidžio rolėj

PO PROGRAMOS BUS ŠOKIAI

BUFETAS IR VIRTUVĖ

VAKARO PRADŽIA 3:00 VAL. POPIET

PIRMIEJI ŽINGSNIAI

(Iš laiško)

...Iš kraštą atvykau šių metų kovo 4 d. Būdamas New York'e, atsisakiau nuo man duotų pasiūlymų būti tarnautoju vienoje imonėje. Norėjau išpildyti savo sutartį ir vykau į Minneapolisą, Minnesotos valstybėje. Čia atidavė mane į farmą už berną. Atlyginimą pirmam mėnesiui paskyrė 18 dolerių. Maitino, davė nakvynę. Tos pačios dienos 6 v. v. jau atsidūriau tvarte. Ica radau 12 karvių, 1 arkli, virš 40 kiaulių, 200 vištų... Tai buvo mano naujos tarnybos vieta! Įpareigotas buvau karves per dieną du kartus milžti, jas penkis kartus per dieną šerti, pagirdyti, vištas palesinti, į malūną nivykti, tvartus išvalyti, gyvuliams pašarą paruošti, be to dar, darbas laukė lauke. Stvėriau darbo! Buvau pareigingas. Kad visą tą paskirtą darbą aprėpti, teko per savaitę dirbti 70-90 valandų. Dirbau! Dirbti reikėjo, nes pats šeimninkas buvo tikras tingynis. Kol seniau čia buvęs mano pirmtakūnas neišėjo, aš su juo turėjau gulėti kartu vienoje lovoje. Pelytei per kambarį, žiurkei per kelią.

Dėl tų mano naujų pareigų, septynioms savaitėms praslinkus, mano rankos taip sutino, kad turėjau eiti pas gydytoją. Jis liepė tokio sunkaus darbo atsisakyti... O mano šeimninkas buvo kitos nuomonės. Jo įsitikinimu, aš turėjęs labai lengvą darbą, nes jau prašokęs 50 metų, tai šiame palaimintame krašte, jo įsitikinimu, tikio darbo ir dienos šviesoje su žiburiu aš nerasiu. Norėjau iš savo šeimninko kaip nors kitas darbo sąlygas išsiderėti. Pavyko tiek, kad jis sutu-

ko dabar mokėti man per mėnesį 30 dolerių ir nuo lapkričio pradžios galėsiąs darbą mesti. Nesutikau! Kišenėje turėdamas du su puse dolerio išėjau į gatvę. Bet neprapuoliau. Gerų žmonių visur galima rasti! Pas svetimus žmones suradau nakvynę. Laimingu sutapimu patyriau, kad vietos protestantų kunigas prūsų lietuvis. Jo tėvai kilę iš Tilžės krašto, tai yra iš mano tėviškės. Jis mane paėmė savo globon. Jis mane supažindino dar su vienu lietuviu, kilusiu iš Pagėgių, iš profesijos siuvėju. Pas jį apsigyvenau iki pasveikau. Po penkių savaitių atsidūriau miestely, turinčiam 2,800 gyventojų. Dabar dirbu modernioje spaustuvėje metropažu. Uždirbu tiek, kad kas mėnesis sutaupau 100 dolerių. Turiu jau iš ko skolas mokėti. Geriems žmonėms jau buvau išskolinęs.

Taigi, turėjau sunkias dienas, nesigailiu. Šį tą patyriau, kai ko pramokau. Kaip ir kitur, ir čia yra gerų žmonių, o svarbiausia — Laisvė!

Beje, nors pirmas mano čia buvęs šeimninkas, tas fermeris buvo retas ekzempliorius, bet tenka jo garbei pasakyti, kad jis mane maitino taip gerai, apie ką net Stalino viršininkai nę svajote nesvajoję. Rodos, vargu net Kremliuje svečiai taip gerai Stalino vaišinami.

Dabartiniai spaustuvės mano bendradarbiai malonūs vyrai. Gaila, kad neturiu progos su jais praktikuotis anglų kalboje.

Ir čia esama lietuvių. Gyvena lietuvių šeimoje. Jis čia iš tremties atvyko prieš keturis metus. Jau jis turi savo namu-

kus, automobilį ir papūgą. Jis toks didelis patriotas, kad papūgą tik lietuviškai mokina kalbėti.

Suprantu, gal jums būtų maloniau jei būčiau parašęs apie politiką ar kitus anašius reikalus, de ja, dar tose naujose gyvenimo sąlygose neatsipeikėjau..."

Šio laiško autorius yra buvęs stambus pirklys ir uolus visuomenės veikėjas. Kadangi buvo labai įsitraukęs į visuomeninį ir politikos darbą, tai čia atvyko vienas iš paskutiniųjų. a.

Dariaus-Girėno pobūvis

Lapkričio 12 d. Dariaus-Girėno moterų skyrius ruošia lošimo pobūvį Dariaus - Girėno salėje, 4416 South Western Ave. Pobūvio Komisija (Mrs. Harriet Apke, Mrs. Bernice Ave-lis) kviečia visuomenę atsilankyti.

Pelnas skiriamas veteranų ligoninei, taip pat veteranų šeimoms ir našlaičiams, reikalingiems pagalbos. Bus įvairių dovanų. Taip pat bus namie keptos duonos, tortų. Galėsite nusipirkti. K.

● L. K. Fondo naujai išrinktoji valdyba veikia pagyveno ir surrealino. Dabar kultūros fondui vadovauja vienas iš pirmųjų jo steigėjų Vokietijoje inž. arch. Vytautas Žemkalnis. LKF centras yra Melbourne.

● Gyd. Eliz. Žilinskas ir jo žmona Birutė Kirlytė jau galutinai yra sutvarkę emigracijos dokumentus į USA. Ir po Kalėdų išvažiuos iš Australijos į Ameriką.

● Australijoje nedarbas vis dar nemažėja. Daug lietuvių neteko darbo. Visi laukia Kalėdų, nes kalbama, kad po jų prosidės vėl daugiau darbų. —Pusi-Pusi.

Šiominis dienomis išspausdintas
Juozo Švaisto
PETRAS ŠIRVOKAS
 IDOMIAUSIOJI LIETUVISKŲ NUOTYKIŲ KNYGA
 230 PUSLAPIŲ. KAINA \$2.75
 Knygu pardavinėtojai gauna nuolaidą. Užsakant paštu, reikia pridėti 10 centų pašto išlaidoms. Cekius ir Money Orderius siųskite tokiu adresu:
NAUJIENOS
 1739 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

KVIEČIAME TAUPYTI PINIGUS
 Šioje Bendrovėje, kur jūsų kaimynai taupo pelningai ir saugiai nuo 1922 metų.
 Dykai dovanėlės su naujom saskaitom.
 Turtas \$5,500,000.00

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASS'N.
 1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.
 JOSEPH F. GRIBAUSKAS, Sekretorius

The Safest Roads You Can Ride On

- ★ MAKE the slickest road a safe road with the U. S. Royal Master's exclusive Royaltex Tread!
- ★ LET its 3,000 gripping edges give you winter skid protection and stopping power never known before!
- ★ STAY super-safe for twice as many miles—with the only renewable safety tread in the world!

NOW! For Your Present Tires!
 We are allowing
from \$3 to \$13
 on the purchase of new, winter-safe U. S. Royals.
 U. S. Royal Master • U. S. Royal Air Ride • U. S. Royal De Luxe
 plus generous allowances for your present tubes

U.S. ROYALS

World's Foremost Safety Tires

U.S. ROYAL TIRES **SERLIN TIRE CO.** **U.S. ROYAL TIRES**
 1400 SO. MICHIGAN Webster 9-2122

GET TWICE THE HEAT!
 WITH THE NEW
Siegler
 PATENTED AUTOMATIC
 OR GAS HEATERS

Does a better job of heating than any stove on earth!*

Tropical Floor Heat
GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM

MONEY BACK GUARANTEE

"If your Siegler Gas Heater doesn't deliver more and hotter heat over the floor than ANY comparable size heater regardless of make or price, you get your money back!"

A FURNACE JOB OF HEATING FOR THE PRICE OF A HEATER!

Glaser's Furniture & Radio Co.
 5115-5123 S. Kedzie Ave. PProspect 6-1790
 Open Monday and Thursday Evenings